

۲۰۱۲/۰۸/۰۶

جليل غنى

رسالت ژورنالیستها بخش دوم

اعتبار یک رسانه همگانی در گرو کار و عملکرد نویسندگان و برنامه سازان و گردانندگان همان رسانه است. اعتبار به گفته ها و نشرات یک رسانه چه روزنامه است و چه هفته نامه و ماهنامه و یا رادیو و تلویزیون و هم وب سایت و بلاگ، درین عصر انقلاب نشراتی، بستگی دارد به یک تعداد موازین و اصول نگارش و گزارش که محصول ده ها سال تجربه ژورنالیستان و نویسندگان و برنامه سازان و گردانندگان این رسانه هاست.

هر رسانه همگانی باید پایبند یک سلسله موازین و اصولی باشد که بنام مرام نشراتی یاد می شوند و یا هم پیروی از اساساتی است که آن نشریه برای خود تعیین می کند. نشرات و رسانه ها مخصوصاً در عصر حاضر مرام های متفاوتی دارند و یا بعضاً هم اصلاً مرام خاصی ندارند و مشی نشراتی آنها را مالکین این رسانه ها مطابق به ذوق و سلیقه شخصی شان تعیین می کنند که اینگونه نشرات نظر به تغییر اوضاع و برداشت مالک آن رسانه، تغییر می کند و اینگونه وسایط نشراتی را بیشتر در نشرات بیرون مرزی افغانستان میتوان دید که برای جلوگیری از خارج شدن از موضوع اصلی این بخش، که ایجاد و کسب اعتبار یک رسانه همگانی است، از ارائه مثال ها و تحلیل و بررسی مطالب و محتوای این رسانه ها و یا هم آوردن مثالهای از تغییر در پالیسی نشراتی آنها، صرف نظر میکنیم.

و اما اصولی که یک رسانه می تواند با پیروی از آن اعتباری برای خود کمائی کند و خوانندگان، بینندگان و یا هم شنوندگان بتوانند به گفته های این رسانه باور داشته باشند متکی بر اصول ذیل خوانده شده است:

- منابع قابل اعتباری که این رسانه معلومات خود را از آن بدست می آورد؛
- تصدیق و تأیید معلومات بدست آمده از یک منبع دیگر، برای مؤثق ساختن گزارش؛
- ارائه بیطرفانه مطالب بدست آمده؛
- اجتناب از ذهن گرائی در ارائه مطالب؛
- متوازن ساختن گزارش با جمع آوری نظریات متفاوت جهت جلوگیری از یک جانبه بودن گزارش و یا یک مطلب قابل نشر؛
- ارائه نقل قولهای مستقیم از مرجعی که گزارش بدست می آید؛
- جلوگیری از پخش شایعات؛
- و افشای حقایق با ارائه اسناد و مدارک.

درین عصر انقلاب نشراتی که زمینه کسب معلومات از منابع مختلف برای همگان میسر گردیده و آزادی عقیده و بیان مخصوصاً در جوامع دیموکراتیک و قانونمند دسترسی به اطلاعات را برای همگان فراهم ساخته است، همچنان زمینه پخش شایعات و اطلاعات تحریف شده و نا درست را هم مساعد ساخته است و بنا بران شناسائی و تشخیص منابع مؤثق از جانب ژورنالیستان یک امر حتمی در تهیه مطالب بشمار می رود و برای اینکه ژورنالیست اطمینان حاصل نماید که تحریفی در مطالب بدست آمده صورت نگیرد، تصدیق چنان معلومات از مرجع دیگری اعتبار مطلب تهیه شده را تضمین می کند.

یکی از کسانیکه در نشرات و رسانه ها در بیرون از افغانستان کار می کند زمانی می گفت: « برای من یک جمله بدهید من از آن یک خبر می سازم» اینست نوع ژورنالیسمی که هر ژورنالیست متعهد و رسالتمند باید از آن احتراز نماید.

در جهان امروز نشرات و رسانه های زیادی دیده می شوند که بیشتر مطالب شان مبتنی بر شایعاتی است که به دلایل مختلفی در بین جوامع پخش می گردد و خوانندگان آن هم اکثراً برای تفریح و داشتن حرفی برای گفتن چنین نشریه ها را می خوانند و یا می بینند.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلئې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکنې دليکنيزې ښې پاڼوالې د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خير و لولئ

یک نوشته زمانی می تواند مورد اعتبار باشد که در ارائه آن جوانب آفاقی موضوع مورد بحث، مد نظر گرفته شود و ژورنالیست می تواند در بخش نتیجه گیری نظرش را با در نظر داشت تحقیقی که در مورد نموده، ارائه نماید در مورد متوازن بودن یک گزارش میتوان از گزارش های تحقیقی نام برد که نظریات و منابع مختلف را دارا بوده و بدون نظر مستقیم تهیه کننده آن آماده می شود. مثال بارز این نوع گزارش با اعتبار، یک گزارش اخیر تلویزیون طلوع در مورد حسابهای بانکی وزیر مالیه افغانستان است که خبر نگار بعد از تحقیق و دسترسی به حساب های بانکی و جمع آوری نظریات مختلف بشمول شخص وزیر مذکور، اداره مبارزه با فساد اداری و ارائه اسناد بانکی، تهیه و نشر نمود که موجب ارتقای اعتبار این تلویزیون نزد بینندگان آن می گردد.

اصل دیگری که اعتبار یک نشریه و رسانه را تضمین می کند، آگاهی ژورنالیستان و همکاران این رسانه در مورد موضوعاتی است که می نگارند و زمانی می توانند مطالب را به بهترین نحو مورد قبول ارائه نمایند که بر حقانیت مطالبی که می نگارند، باور کامل داشته باشند و این حقایق را با کلمات، فقرات، جملات و استدلال های منطقی و کوتاه آراسته سازند و از منفی گرائی احتراز نمایند.

احترام به اصل کرامت انسانی و احتراز از بکار برد کلمات و جملات زننده و ناپسند، وارد نمودن اتهامات بی اساس و متکی بر شایعات و عدم رعایت مصئونیت های فردی روش هایی است که اعتبار یک رسانه را صدمه میزند.

با کمال تأسف دروغ پراگنی و شایعه پراگنی و ترور شخصیت ها از یک طرف و صف بندی های قومی، نژادی، سمتی، زبانی، مذهبی و فرهنگی از جانب دیگر از مرام های نشراتی یک تعداد از نشرات بیرون خارج افغانستان و همچنان داخل افغانستان گردیده است.

درین هرچ و مرج و بی بند و باری های نشراتی و نشرات غیر مسئولانه، تشخیص یک رسانه خوب و با اعتبار از یک رسانه متعصب و تنگ نظر کاریست بس دشوار ولی نا ممکن نیست. متأسفانه این طرز دید ها و نشرات تاثیر مستقیمی بر نسل جدیدی دارد که مخصوصاً در بیرون از افغانستان با فکر باز تر و اندیشه نوین رشد می کند. بناءً بر ژورنالیستان و رسانه های هدفمند و ملی است که برای جلوگیری از ترسیم سیمای نا مطلوبی از افغان و افغانیت و کشور به خون خفته افغانستان، نشرات و تبلیغات مفید نمایند و وسیله اتصال باشند نه انفصال و نفاق.

شکی نیست که بعضی نشرات و رسانه های امروزی چه در داخل افغانستان و چه در خارج این کشور به هدف بدست آوردن پول براه انداخته شده و تجارتي است ولی حتی در همین رسانه ها هم ژورنالیستان و برنامه سازان هدفمندی دیده می شوند که با استفاده از همین وسایل و جیبه ملی خویش را که همان آگهی دادن از نارسائی ها، افشای حقایق، انعکاس صدای مردم، پخش نیازمندی های مردم است، ایفا می کنند.

با نظر مختصری بر نشرات تلویزیونی افغان ها در بیرون از افغانستان که هر ساعت آنرا شخصی و یا گروهی و یا سازمانی از مالک این تلویزیون خریداری نموده برنامه های مفید و آموزنده تقدیم می کنند و اعتباری هم برای خود و برنامه شان کمانی کرده اند. ولی هستند گردانندگان و یا برنامه سازانی که ساعتی بعد از همین تلویزیون برنامه ای پخش می کنند که چه از نگاه محتوا و چه از دید ژورنالیستیک هیچگونه اصالتی در آن دیده نمی شود. سقوط چندین برنامه و حتی تلویزیون ها طی همین مدت یکی دو سال شاهد این مدعای ماست که خوشبختانه مورد حمایت بینندگان قرار نگرفته چون اعتباری نداشته و هم محتوای نداشته که اعتباری کسب کند تا حمایت شود.

شگفتن، غنچه بی رنگ و بورا میکند رسوا همین بهتر که دست بی هنر در آستین باشد

در بخش دیگر روی اصول ژورنالیزم حرفهایی خواهیم داشت

پایان بخش دوم

د پانوی شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ